

Thuis met klassieke muziek

Velen onder de lezers van dit blad zullen kiezen voor een relatief eenvoudige oplossing om muziek te kunnen streamen en digitaal op te slaan. Systemen als Bluesound, Sonos en Logitech lenen zich daar voor en met een NAS in de gangkast ben je klaar. Of er wordt een pc aangeschaft die naast de stereo-installatie zijn werk doet. Wie een stap hoger wil en naar echte kwaliteit zoekt, komt terecht in de wereld van de dedicated muziekserver, zoals de Aria van het Spaanse bedrijf Digibit. Een veel gehoorde klacht over muziekserver, ongeacht het merk, is dat het rippen en vooral sorteren van klassieke muziek te wensen overlaat. Juist op dat terrein liggen de kansen voor Digibit om te scoren met de SonataDB software-oplossing.

Wie nog nieuw is op dit terrein zal de kreet "Metadata" wellicht onbekend in de oren klinken. Metadata is eigenlijk niets meer en niets minder dan een set labels die aan de muziekfile wordt gehangen en waar relevante informatie in staat over de artiest, titel van de cd, tracknaam, componist, enzovoort. Sommige fileformaten, denk aan het veel gebruikte FLAC of het minder bekende ALAC, nemen de metadata mee in de file zelf, voor een niet gecomprimeerd

formaat als WAV ligt dat veel lastiger. Een probleem met metadata is de eenvormigheid, want *Abba* is voor een computer iets anders dan *ABBA* of *abba*. Daarom vereist rippen nog al eens wat handvaardigheid om een mooie muziekbibliotheek op te bouwen. Nog veel erger is het rippen van klassieke muziek. Vaak ontbreekt metadata en bovendien is het voor de liefhebber van klassieke muziek gruwelijk onvolledig. Voor pop is het vaak genoeg om artiest, cd en track

op te slaan, van klassieke muziek willen velen ook opslaan wie de componist is, de uitvoerenden, de solist, het werk zelf, het genre, de periode of andere relevante informatie. Dat vereist een ander soort database, waarin andere metadata zijn opgeslagen en daar komt Digibit om de hoek kijken. De Digibit Aria muziekserver is qua software gebaseerd op een pakket waarin achttien velden zijn aangemaakt om 'tags' in te stoppen. Die achttien vormen de **■NEXT**

standaardwaarde die hoort bij de Digibit SonataDB maar dit aantal kan door de gebruiker nog worden uitgebreid. Bovendien hoeft je dat niet te doen via een pc maar kan dat direct in de gratis App (iOS) worden gedaan. Een extra pc is helemaal niet nodig met de Aria; het apparaat is compleet zoals we later zullen ontdekken. De Aria is overigens een gesloten systeem dat niet kan werken met een extern toetsenbord, een muis of een monitor. Wel blijft het mogelijk om via uw netwerk de opgeslagen muziekbibliotheek aan te vullen, te veranderen of te wissen.

Opbouw

Het hart van de Aria wordt gevormd door een industrieel moederbord met een Intel processor die op een normale kloksnelheid draait en daarom geen ac-

tieve koeling nodig heeft. Op datzelfde moederbord is een 30 GB SSD geprikt, waarop Digibit het Microsoft Home Server 2011 softwarepakket heeft geïnstalleerd. Dat is een zegen voor de snelheid waarmee de Aria zal opstarten. Voor de opslag van uw muziekbestanden is er een 1 TB 2,5 inch harde schijf van Western Digital aan boord. Een TEAC DVD-R drive is aanwezig om muziek vanaf cd te kunnen rippen. Vanaf het moederbord maakt de Aria met USB 2.0 verbinding naar een door M2Tech gefabriceerd interface-board, dat via koppeltransformatoren de S/PDIF-uitgangen van digitaal signaal voorziet, te weten XLR, Cinch en BNC. Er is bovendien een I2S-uitgang zonder trafo aanwezig. Het board maakt Kernel Streaming, Direct Sound (ASIO) en WASAPI mogelijk. Voor de voeding van de Aria zijn twee schake-

lende voedingen opgenomen. De eerste voeding is beschikbaar voor alle elektronica, de tweede voeding is er alleen maar voor het voeden van de motoren van de schijven en de optische unit. Daarbij springt het zeer geringe energieverbruik van 10 Watt ook nog in het oog. Via aansluitingen op de achterzijde maken we bovendien connectie naar het moederbord voor een USB-uitgang naar uw D/A converter, een USB-ingang voor het aansluiten van externe harde schijven (back-up of storage) en tenslotte zit daar de LAN-poort. Op dit moment zal de Aria uw cd's rippen in FLAC-formaat. De harde schijf is ook te vullen via de LAN-verbinding en zo worden naast FLAC de volgende formaten ondersteund: WAV, AIFF, ALAC, DXD (32/352.8 kHz), DSD64 en DSD128. De interne opslagcapaciteit is met een

tweede disk uit te breiden of in RAID 1 te zetten, harde schijven van 2 TB en/of SSD behoren eveneens tot de mogelijkheden. Voor 2014 heeft Digibit aangekondigd te zullen komen met een optionele lineaire voeding voor de elektronica en een DAC-board dat ook DSD kan verwerken.

Looks & support

De behuizing is een kunstwerk op zichzelf. Het is lastig uit leggen hoe de opbouw van de kast precies is, laat ik daarom volstaan met het gegeven dat het aluminium 6 mm dik is en werkt als een koellichaam, waardoor actieve koeling achterwege kan blijven. Wie de Aria in zijn luisterruimte neerzet zal onmogelijk mechanisch geluid kunnen waarnemen. De Aria oogt bijzonder fraai in een audiorack en ontlokte mijn bezoekers steevast positief commentaar. Zowel de voor- als de achterkant is strak en functioneel, terwijl een kleine blauwe LED in de aan/uitknop gelukkig eens niet als een laser in de ogen schijnt. Je merkt dat aan elk detail is gedacht. Die aandacht stopt niet na de levering van een systeem. Ik kreeg zonder mankeren uitstekende support van de fabrikant. Daartoe kan vanuit Spanje en of door de plaatselijke leverancier worden ingelogd op het systeem. Ik vind een waarschuwing daarbij wel op zijn plaats, want het geeft Digibit of uw leverancier toegang tot uw thuisnetwerk zonder dat u daar controle over hebt. Ik denk dat men een pakket als Teamviewer gebruikt en daartegen is geen en-

kele firewall bestand. Loskoppelen van uw netwerk is ook niet handig, want dan werkt de App niet meer en heeft u bij het rippen geen beschikking over metadata en hoesjes. Overigens is Digibit lang niet de enige firma die op deze manier support biedt aan zijn klanten en er zijn natuurlijk oplossingen te bedenken door thuis te werken met een gastnetwerk of het creëren van VLAN's. Over het thuisnetwerk kunnen ook andere spelers de Aria 'zien', zodat bijvoorbeeld mijn Naim UnitiQute in een andere ruimte muziek vanaf de Aria kan spelen. Aangestuurd vanuit de Digibit App is het zelfs mogelijk een iPad als bron voor een hoofdtelefoon te laten werken.

Installatie

Bij gebrek aan een D/A-converter die DXD- of DSD-files kan verwerken, heb ik mij beperkt tot het FLAC- en ALAC-formaat voor muziekbestanden, opgeslagen in resoluties van 16 en 24 bit op samplerates van 44.1 tot 192 kHz. Voornamelijk zijn de XLR en Cinch digitale uitgangen van de Aria gebruikt, alweer vanwege de DAC die wel een USB ingang heeft, maar die werkt slechts als USB 1.0 en kan dus geen hoge resolutie aan. Mocht u over een USB 2.0 DAC beschikken, dan zal de leverancier de drivers voor u installeren op het gesloten Aria-systeem. Ook I2S is niet aan de orde geweest om dezelfde reden. Is er een AirPlay-speler in huis, dan zal die vanzelf zichtbaar worden in de App. Mijn installatie bestaat (in vogelvlucht) uit een Esoteric D-07 converter, een Au-

dia Flight Strumento No. 1 voorversterker met een Audia Flight 50 eindversterker, een paar PMC fact.12 luidsprekers en ter vergelijking met de Aria een NAD M50/M52 muziekspeeler. Voor het verzorgen van een schone netspanning tekende Kemp Elektroniks, voor de diverse kabels en interlinks waren dat Crystal Cable en Yter. Digitale kabels komen tenslotte van Apogee en Stereovox. Muziek speelde ik in eerste instantie over mijn netwerk door de Aria te koppelen met mijn elders opgestelde NAS, iets dat heel eenvoudig vanuit de App wordt geregeld. Later heb ik een back-up schijf met muziek aan de Aria gehangen om tijdens de nachtelijke uren alle muziek van de back-up naar de interne HDD van de Aria te kopiëren, waarna de Aria in dat opzicht 'stand-alone' kan werken, hetgeen ook het meest realistische scenario voor de Aria is. Natuurlijk is er ook muziek geript op de Aria zelf. Dit ging met een verbazingwekkende snelheid, veel sneller dan de NAD dat kan doen en ook een stuk vlotter dan een RipButler muziekserver met Vortexbox-software dat kan. In minder dan tien minuten komt de cd weer naar buiten. Tijdens het rippen zoekt de Aria naar metadata en relevante informatie in externe databases als AMG, GD3, SonataDB (klassiek), Freedb en Musicbrainz. PerfectMeta software zorgt voor het samenvoegen van de broninformatie.

Best of two worlds

Natuurlijk speelt de Aria zijn muziek Gapless af en schakelt mee met de sam-

plingfrequentie zodra ik met de App mijn stukken heb gekozen. Via de App kies ik de S/PDIF-uitgangen om muziek af te spelen, waarna de drie S/PDIF-uitgangen tegelijk actief zijn. Dat geeft mij de gelegenheid om de diverse uitgangen met elkaar te vergelijken en niet geheel tot mijn verbazing geeft de XLR uitgang het meest muzikale resultaat. Dat ligt eerder aan de techniek van de verbinding dan aan de DAC, want voor mijn NAD geldt hetzelfde en ook kreeg ik onlangs een vergelijkbaar resultaat met een McIntosh D100 converter. Bij het afspelen liep ik gelijk tegen een voor mij onhandige werking van de App aan. Het kiezen van een artiest moest via een genre gebeuren. Met als gevolg dat Patricia Kaas in drie verschillende genres te vinden was en ik niet in één keer haar collectie kon benaderen. Navraag bij Digibit leerde mij dat een dergelijke opzet *juist* is gekozen voor klassieke muziek. Op verzoek bleek dat vanuit Spanje heel eenvoudig om te zetten in direct kiezen van artiest en album, terwijl ik via buttons op genre, componist, instrument, periode enzovoort de oude indeling kon behouden. 'Best of two worlds' in mijn geval. Normaliter zal uw Nederlandse dealer die configuratietaken op zich nemen, waartoe hij vanuit Spanje inmiddels een training heeft gekregen. Een laatste waarschuwing betreffende de App: die is zo compleet dat u ook muziek kunt wissen, zoals ik per ongeluk deed met alle demo-bestanden op de interne harde schijf.

Geluidskwaliteit

Aangekomen bij het hoofdstuk klankkwaliteit en eigenschappen vormt computeraudio inmiddels een probleem om te beschrijven. Dat leg ik u graag uit. Hoogwaardige systemen zoals de Aria lachen de meeste cd loopwerken uit als het gaat om detaillering, precisie, lage

jitterwaarden, neutraliteit en zelfs muzikaliteit. Pas in extreme prijsklassen is het mijns inziens nog mogelijk om een loopwerk te vinden dat beter presteert. Daarmee is ook een onderling vergelijk vrijwel nutteloos. De Digibit Aria en de NAD M50/M52 verschillen in mijn opstelling bijvoorbeeld nauwelijks van elkaar als er gespeeld wordt vanaf ieders harde schijf. Het kiezen van de digitale uitgang, XLR of cinch, maakt meer verschil. Anders wordt het als er gespeeld gaat worden vanaf een NAS, dan is de Aria in het voordeel. Die speelt namelijk vanuit het interne geheugen, dat wil zeggen dat de FLAC-file of een deel daarvan wordt gebufferd in RAM en niet direct speelt na processing tot een PCM-stream. Daarmee is de Aria vrijwel niet afhankelijk van de kwaliteit van de Ethernetkabel, terwijl een NAD, Bluesound of een UnitiQute heel goed laten beluisteren welke kabel tussen de NAS en de speler zit. Van grote invloed en bepalend voor de geluidskwaliteit is voor de Aria uiteindelijk de D/A-converter, dus zou je een Aria met interne DAC moeten afzetten tegen een cd-speler. Maar de Aria DAC is nog niet beschikbaar voor deze recensie. Is er dan niets te zeggen over geluidskwaliteit? Hoogstens kan ik aangeven dat de Aria geen afbreuk doet aan ruimtelijke weergave, snelheid, detaillering, microdetail, stereobeeld of het loskomen van de weergevers. Zaken die door overige delen in de totale keten worden bepaald en niet door de fraaie en doodstille kast voor mij. Let wel, het niet afbreuk doen aan kwaliteit is een groot compliment op zich natuurlijk. Want een slecht moederbord, een harde schijf die leesfouten geeft of een slechte voeding zullen heel wat ellende veroorzaken en jitter aan de uitgang geven. Narigheid waar de Aria geen last van heeft, waardoor die een tot op de bit perfecte weergave garandeert.

Conclusie

Afsluitend kan ik niet anders dan tot de slotsom komen dat een investering van 4000 euro voor een muzikspeler bepaalt geen sinecure is, maar wel zal leiden tot het definitief digitaal opslaan van uw muziekcollectie. Geen cd komt ooit meer de kast uit, tenzij u zo slordig bent om nooit een back-up te maken van de gehele collectie op een externe harddisk. Een loopwerk van vergelijkbare kwaliteit gaat u minimaal hetzelfde bedrag kosten of meer, waarbij u het gemak van geripte muziek zult blijven ontberen. De Digibit Aria is geënt op het opslaan van klassieke muziek, maar heeft evenmin een probleem met mijn pop- en jazzcollectie. Dat de tagging vanuit de App kan geschieden, vind ik erg fraai en zeer welkom. Bovendien is de App eenvoudig te bedienen, schitterend vormgegeven en uitermate compleet. De Aria werkt stand-alone of vormt een combinatie met netwerk-georiënteerd spul er om heen. Aan de lezer de keuze wat dat betreft. De Digibit Aria valt niet anders te omschrijven dan als hoogwaardig. In software en zeker ook in hardware. Hij verdient een waardige plaats in een audiorack. Wel zichtbaar graag, anders is het zonde van de fraai ontworpen en tevens functionele behuizing.

René van Es

PRIJS

ARIA - 1 TB	€ 3.995,-
ARIA - 2TB (OF 1TB RAID 1)	€ 4.235,-
ARIA - 4TB (OF 2TB RAID 1)	€ 4.455,-
ARIA SSD - 1TB (OF 500 GB RAID 1)	€ 4.725,-
ARIA SSD - 2TB (OF 1TB RAID 1)	€ 5.445,-

STREAMING4HOME
HALLEHUIS 1, 3471 EC KAMERIK NEDERLAND
TEL: 0348-746130
E-MAIL: INFO@STREAMING4HOME.NL
WWW.STREAMING4HOME.NL